

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄԱՍՆԱԳԻՐ

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ -	041301.00.6 ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ -	041301.01.6 ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ /ըստ ոլորտի/
ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՒՄ -	ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԲԱԿԱԼԱՎՐ

ՎԱՆԱՁՈՐ 2024

1. Մասնագիտության թվանիշը և անվանումը	041301.00.6 Կառավարում
2. Կրթական ծրագրի թվանիշը և անվանումը	041301.01.6 Կառավարում/ըստ ոլորտի/
3. Շնորհվող որակավորումը	Կառավարման բակալավր
4. Կրեդիտների քանակը	240
5. Ուսումնառության լեզուն	հայերեն
6. Ուսուցման ձևը	առկա
7. Ուսումնառության ժամկետը	2023-2027թ թ .

8. Կրթական ծրագրի ընդունելության պահանջները

Ուսումնառության և դասավանդման մոտեցումներ

Ուսումնառության իրականացման հիմնական ձևերն են՝

- դասախոսություններ,
- գործնական պարապմունքներ, սեմինարներ,
- լաբորատոր աշխատանքներ,
- ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքներ (ռեֆերատ, էսսե, նախագծեր, գործարար խաղեր),
- ուսումնական և արտադրական պրակտիկաներ:

Կիրառվող ուսումնառության եղանակներն են.

Պորտֆելիո, ինտեգրված հանձնարարությունների համակարգեր, իրավիճակային հանձնարարություններ, գործնական-կիրառական ուղղվածություն ունեցող հանձնարարություններ, հրապարակային պաշտպանություն և ուսանողների նախագծային և հետազոտական գործունեության փորձաքննական գնահատական, մինիմալ կոմպետենտությունը բացահայտող թեստեր, ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքի փորձաքննական գնահատում, մասնակցում հիմնահարցային սեմինարներին և քննարկումներին, բաց պատասխան, հարցեր ինքնավերլուծության համար:

Կիրառվող դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները.

Քննադատական մտածողություն, դատողությունների ձևակերպում (հիմնավորում, անդրադարձ, գնահատում, բանավարություն/եզրակացություն և այլն), էսսեների / հրապարակախոսական ուրվագծերի գրություն / պատրաստում (հիմնավորման առաջադրում և զարգացում, անդրադարձային գնահատական), իրավիճակի քննադատական վերլուծություն, ուսումնասիրված գրականության քննադատական գնահատական, տեղեկատվության կամ ելույթի նախապատրաստում (հիմնահարցի և լուծման եղանակներ), հոդվածի նախապատրաստում և գրում, մեկնաբանություններ՝ հոդվածի, գրքի, մենագրության վերաբերյալ, հիմնախնդրի լուծում /պլանավորում (հիմնախնդրի սահմանում և առաջադրում, տվյալների հավաքագրում և վերլուծություն, մեկնաբանում, փորձերի պլանավորում, տեղեկատվության և տեսության կիրառում), իրավիճակի / դեպքի վերլուծություն, հիմնախնդիրների սցենավորում, իրավիճակի մոդելավորում, խմբային աշխատանք (տվյալ հիմնախնդրի կոլեկտիվ քննարկում և լուծման ուղիների որոնում), հիմնախնդիրներ / սեփական աշխատանքային փորձի քննարկում և անդրադարձ համակուրսեցիների հետ, իրական հիմնախնդրին վերաբերող հետազոտական հայտի նախագծի պատրաստում, գործողությունների կատարում/ցուցադրում (հաշվարկներ, աշխատանք տեքստերի հետ, արձանագրությունների լրացում, հրահանգների կատարում), տեսանյութի և ծրագրային մատակարարման օգտագործում, ներկայացման պատրաստում, նախապատրաստում, ուսանողի մտածելաոճի կառավարում և զարգացում (ինքնակառավարում և ինքնազարգացում), պորտֆոլիոների ստեղծում, ինքնագնահատականի իրագործում, փոխգնահատական, մասնակցություն խմբային նախագծերում և գնահատում, գիտելիքների / ըմբռնման ցուցադրում (վերարտադրում, նկարագրություն, թվարկում,

փոխադրություն), բազմատարբերակային հարցաթերթերի լրացում, թեստային առաջադրանքների կատարում, ստուգողական հարցումներ, մասնակցություն մրցույթներում, կատարման որակի գնահատական, գրադարանային պաշարների ուսումնասիրություն, տվյալների բազայի ստեղծում, գրականության ցանկի համառոտ բնութագրում, բանավոր քննություն, գրավոր քննություն փակ դասագրքով, քննություն բաց դասագրքով, քննություն «դատողություն/մտորում/, թեստավորում (քննություն ընտրովի պատասխաններով և կարճ հարց ու պատասխաններով), հանրագումարային քննություն, միջանկյալ քննություն, մուտքային քննություն, ռեֆերատ, ինքնագնահատման աղյուսակ, հակիրճ շարադրանք, ընդարձակ շարադրություն, երեք մաս ունեցող օրագրեր, գնահատվող բանավեճ, գաղափարների / հասկացությունների քարտեզագրում, բանավոր հարցում, թեստային գնահատում, ընտրովի պատասխան, ուղղորդված պատասխան, ուղղորդված հարց, հարց –պատասխան, ընթացիկ գնահատում, ամփոփիչ գնահատում, ձևավորող գնահատում, հետազոտական գնահատում:

9. Կրթական ծրագրի նպատակները

Նախքան ԿԾ-ի մշակումը որոշվել է ծրագրի հիմնական նպատակը՝ առաքելությունը, որում հաշվի է առնվել բուհի առանձնահատկությունը, սովորողների խմբերի բնութագրերը և ուսուցման վերջնական արդյունքները՝ գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների համաշարի տեսքով, ընդ որում՝ դրանք հասցված են մասնագիտական գործունեության գործնական իրադրություններում ինքնուրույն վճիռներ ընդունելու կարողությունների ձևավորման հիմքում ընկած կոմպետենտությունների աստիճանի:

Ծրագիրը նպատակաուղղված է պատրաստելու «Կառավարում» մասնագիտությամբ բարձր որակավորում ունեցող կադրեր՝ ձևավորելով շրջանավարտների՝ պետական կրթական չափորոշիչներին համապատասխանող անհրաժեշտ կոմպետենցիաներ՝ կառավարման, տնտեսագիտության, ձեռներեցության, միկրո, մակրոտնտեսագիտության, ինչպես նաև տնտեսության այլ բնագավառներում աշխատանքային գործունեություն ծավալելու համար:

Ծրագրի նպատակներն են՝

- կառավարման բնագավառի գիտությունների մեթոդաբանական և տեսական հիմքերի խորացված ուսումնասիրության կազմակերպում,
- գիտականորեն հիմնավորված ինքնուրույն գործնական և գիտահետազոտական գործունեության համար անհրաժեշտ կարողությունների և հմտությունների ձևավորում,
- ուսանողների մոտ ինքնաքննադատության, ինքնակրթության, ինքնազարգացման անհրաժեշտության ձևավորում,

10. Կրթական ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները

«041301.01.6 Կառավարում» մասնագիտությամբ բակալավրի որակավորում ստացած շրջանավարտը, ելնելով մասնագիտական գործունեության վերջնարդյունքներից, պետք է ունենա համակողմանի և համակարգված գիտելիք և կարողություններ կառավարման ոլորտում մասնագիտական աշխատանք կատարելու կամ ուսումը շարունակելու համար:

Գիտելիք

Գիտելիք և իմացություն

- Դրսևորում է կառավարման տեսությունների, գործառույթների և դրանց դասակարգման տարբեր մոտեցումների գիտելիք և իմացություն:
- Դրսևորում է առաջնորդման, իշխանության և շահադրդման երևույթների և դրանց առնչվող տեսությունների գիտելիք և իմացություն:
- Ցուցաբերում է ռազմավարական կառավարման տեսությունների, ռազմավարական պլանավորման գործընթացի, խնդիրների, պլանավորումն ուղեկցող գործողությունների և դրանց կազմակերպման առանձնահատկությունների իմացություն:
- Ցուցաբերում է ֆինանսական և կառավարչական հաշվառման հիմունքների իմացություն:
- Ցուցաբերում է սպառողների կամ սոցիալական այլ խմբերի կարիքները վեր հանելու տեսական մեթոդաբանական հիմնական մոտեցումների իմացություն:
- Դրսևորում է վերահսկողության տեսական մեթոդաբանական հիմքերի և կազմակերպական գործընթացների արդյունավետության գնահատման հիմնական գործիքակազմի վերաբերյալ գիտելիք և իմացություն:

- Դրսևորում է մակրո- և միկրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունների, օրենքների և սկզբունքների իմացություն:
- Ցուցաբերում է տնտեսության տարբեր ոլորտների և դրանց կառավարման առանձնահատկությունների, ինչպես նաև պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման տարբեր մոտեցումների գիտելիք և իմացություն:
- Ցուցաբերում է արժեքի ձևավորման և փոխանցման գործընթացների կառավարման սկզբունքների իմացություն:

Ջմտություններ

Գիտելիքի և իմացության կիրառում

- Կարող է գնահատել միկրո- և մակրոմիջավայրի ազդեցությունը կառավարման համակարգերի գործունեության վրա:
- Կարող է մասնագիտական խնդիրների լուծման նպատակով արդյունավետ բանակցություններ վարել և մարդկանց ղեկավարել:
- Կարող է մշակել կառավարման գործընթացին առնչվող տարբեր ծրագրեր և մասնակցել դրանց իրագործման միջոցառումներին:
- Կարող է նախագծել կազմակերպական կառուցվածքներ, իրականացնել լիազորությունների և պատասխանատվության բաշխում, ձևակերպել խնդիրներ և պատվիրակել ենթականերին:
- Կարող է իրականացնել ֆինանսական վերլուծություններ կառավարչական խնդիրների լուծման նպատակով, արդյունավետորեն պլանավորել, կազմակերպել և վերահսկել կազմակերպության ֆինանսական գործունեությունը:
- Կարող է իրականացնել սպառողների, մրցակիցների և շուկայի վերլուծություններ, արդյունավետորեն պլանավորել, կազմակերպել և վերահսկել կազմակերպության մարքեթինգային գործունեությունը:
- Կարող է ընդունել կառավարչական որոշումներ խնդիրները համակարգի մեջ դիտարկելով և համակարգային մոտեցման համապատասխան գործիքակազմ կիրառելով:
- Կարող է մշակել տարբեր մակարդակի ռազմավարություններ:
- Կարող է գնահատել և կառավարել կազմակերպության գործունեությանն առնչվող ռիսկերը և կատարել համապատասխան կանխատեսումային հաշվարկներ:

Հաղորդակցման, ՏՀՏ և տվյալների հետ աշխատելու կարողություններ

- Կարող է կատարել տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման աշխատանքներ, ինչպես նաև մասնագիտական խնդիրների լուծման նպատակով օգտվել ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաներից:
- Կարող է իրականացնել հետազոտություններ կառավարչական գնահատման խնդիրներ լուծելու նպատակով, ինչպես նաև վերլուծել դրանց արդյունքները:
- Կարող է պատրաստել զեկուցումներ և ներկայացնել հետազոտությունների արդյունքներ:

Ընդհանրական, իմացական կարողություններ, (ներառյալ դատողություններ անելը)

- Ունակ է լուծելու մասնագիտական խնդիրները վերլուծության և համադրության հիման վրա:
- Տիրապետում է մաթեմատիկական և վիճակագրության մեթոդներին, ինչպես նաև մաթեմատիկական մոդելավորման եղանակներին:
- Ունակ է մասնագիտական վերլուծություններ իրականացնելիս կիրառել որակական և քանակական մեթոդներ:
- Ունակ է թիմում աշխատելու և թիմի անդամների հետ արդյունավետ համագործակցելու:
- Ունակ է օգտվելու նորմատիվ իրավական փաստաթղթերից:

Կարողություններ

Ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն (ներառյալ սովորելու կարողությունները)

- Կարող է բացահայտել, հաղթահարել և լուծումներ տալ անծանոթ պայմաններում

առաջացած խնդիրներին: • Ունակ է ինքնուրույն որոշումներ ընդունելու: • Ունակ է հաշվի առնելու կառավարչական որոշումների հետևանքները սոցիալական պատասխանատվության տեսանկյունից: • Ունակ է տարաբնույթ և տարասեռ մշակութային միջավայրերում աշխատելու, տարբեր զարգացման և մտավոր մակարդակի տեր մարդկանց հետ համագործակցելու:
11. Կրթական ծրագրի ուսումնական պլանը
Կցվում է
12. Չնահատման ձևերը
Չնահատման մեթոդներն և չափորոշիչներն ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին ▪ Գործնական, սեմինար և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ուսանողի ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ▪ Ինքնուրույն աշխատանքների /անհատական առաջադրանքներ/ հաշվառում և գնահատում ▪ Դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում Ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:
13. Շրջանավարտների ապագա կարիերայի հնարավորությունները
«Կառավարում» մասնագիտությամբ բակալավրը բուհն ավարտելուց հետո կարող է զբաղեցնել կառավարչի պաշտոն՝ - պետական և մունիցիպալ կառավարման հաստատություններում, - արտադրական, առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպություններում: «Կառավարում» մասնագիտությամբ բակալավրի հիմնական կրթական ծրագիրը յուրացրած շրջանավարտը պատրաստ է կրթությունը շարունակելու մագիստրատուրայում ստանալու մագիստրոսի որակավորման աստիճան:
14. Ուսումնառության օժանդակության մեխուրսները և ձևերը
ՄԿԾ-ի մեխուրսների ապահովվածությունը ապահովող հիմքերը. 1. հաստատության մասնաշենքերը և դրանց օգտագործման նպատակները 2. համակարգչային լաբորատորիաները, լսարանները և դրանց օգտագործման նպատակները 3. գրադարանի, պաշտոնական ինտերնետային կայքերի և գրականության հասանելի այլ աղբյուրների ցանկը

4. Ուսումնական ենթակառուցվածքները և ուսումնական ու հետազոտական գործունեության համար անհրաժեշտ նյութատեխնիկական բազան.

- Լսարաններ
- համակարգչային լաբորատորիաներ, որոնք ապահովված են ինտերնետ կապով
- գրադարան, որը ունի ընթերցասրահ, և ապահովված է Wi-Fi-ով
- Էլեկտրոնային գրադարան
- մարզահրապարակ
- մշակույթի կենտրոն

Ռեսուրսների առկայությունը հանդիսանում է ցանկացած կրթական ծրագրի հաջող իրականացման նախապայման: Ռեսուրսների որակն անմիջականորեն ազդում է ծրագրի որակի վրա: Ռեսուրսների կարևորագույն բաղադրիչ է նաև հանդիսանում համարժեք դասախոսական և օժանդակ կազմը: Ռեսուրսները ներառում են նաև ուսումնական ենթակառուցվածքները և ուսումնական ու հետազոտական գործունեության համար անհրաժեշտ նյութատեխնիկական բազան: Ռեսուրսների այս երկու տեսակներն էլ ենթական են անընդհատ մոնիթորինգի (հաշվառման) և կատարելագործման: Դասախոսական կազմի պարագայում, օրինակ, դա նշանակում է, որ բուհը պետք է հնարավորություն ընձեռնի իր դասախոսներին տիրապետելու դասավանդման և ուսուցման նոր մեթոդներին և ցուցաբերի համապատասխան օժանդակություն՝ պարբերաբար վերապատրաստումների միջոցով: ՎԴՅ-ում գործում է Կրթական բարեփոխումների և վերապատրաստման կենտրոն, որը զբաղվում է դասախոսական և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի որակավորման բարձրացմամբ:

15. Կրթական չափորոշիչները կամ ծրագրային կողմնորոշիչները, որոնք օգտագործվել են ծրագիրը մշակելիս

ՀՀ Կառավարության 2016 թվականի հուլիսի 7-ի N 714 - Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության որակավորումների ազգային շրջանակ»